

راهنمای عملی برنامه ریزی استراتژیک سازمانی

با

رویکرد اسلامی

مؤلف:

رفیق عیسی بیکن

استاد مدیریت تفکر استراتژیک دانشگاه نوادا امریکا

مترجمان:

دکتر حسین چهارباطلو

دکتر محمد نجفی

دکتر فاطمه خوشنویسان

دکتر سیدعلی سیادت

سعادت فقیهی

سرشناسه	بیگون، رفیق عیسی Beekun, Rafik Issa
عنوان و نام پدیدآور	راهنمای عملی برنامه ریزی استراتژیک سازمانی با رویکرد اسلامی / مؤلف رفیق عیسی بیگون؛ مترجمان: محمد نجفی [و دیگران]؛ ویراستار مجتبی عبدالحی.
مشخصات نشر	تهران، فوژان کتاب، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری	۱۷۶ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۹۵۰۵۲-۶-۵
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	عنوان اصلی: Strategic planning and implementation for Islamic organizations, 2006.
یادداشت	مترجمان محمد نجفی، حسین چهارباشلو، سیدعلی سیادت، فاطمه خوشنویسان، سعادت فقیهی
یادداشت	کتابنامه
موضوع	برنامه ریزی راهبردی Strategic planning
موضوع	مدیریت (اسلام) Management - Religious aspects - Islam
شناسه افزوده	نجفی، محمد، ۱۳۴۰، مترجم
رده بندی کنگ	HD ۳۰/۲۸
رده بندی دیویی	۶۵۸/۴۰۱۲
شماره کتابشناسی ملی	۵۷۰۲۰۰۰

شر فوژان

راهنمای عملی برنامه ریزی استراتژیک سازمانی با رویکرد اسلامی

مترجمان: محمد نجفی - حسین چهارباشلو - سیدعلی سیادت - فاطمه خوشنویسان - سعادت فقیهی

شمارگان: ۵۰۰ جا

نوبت چاپ: اول (۱۳۹۰)

حروفچینی و صفحه آرای: اعظمی

ویراستار: مجتبی عبدالحی

ناظر فنی: ابوذر مرادی

چاپ / صحافی: سیمرغ زرین / کیمیا

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن بطور کلی و جزئی (چاپ، فتوکپی، فایل صوتی، تست سازی و انتشار الکترونیکی...) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع بوده و قابل پیگرد قانونی است.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۰۵۲-۶-۵

قیمت: ۳۳۰۰۰ تومان

نشر فوژان کتاب

تهران، م انقلاب، خ لبافی نژاد بین کارگر جنوبی و اردیبهشت، نبش کوچه درخشان پلاک ۲، ط اول.

تلفن: ۰۹۱۲۶۸۶۰۹۲۳-۶۶۴۰۸۵۰۱-۶۶۴۹۰۲۰۹

WWW.FOZHANPUB.IR

Email: fozhan.pub@yahoo.com

۷	پیشگفتار نویسنده
۹	سخن مترجمان
۱۱	فصل اول: مدیریت راهبردی (استراتژیک)
۱۱	برنامه‌ریزی استراتژیک در قرآن، انجیل و سیره
۱۳	قواعد شرعی و جمعی برنامه‌ریزی راهبردی
۱۵	نظریات کلیدی در مدیریت راهبردی
۱۶	ضرورت‌های کاربرد مدیریت راهبردی
۱۹	مدل مدیریت راهبردی
۲۲	آسیب‌های مدیریت راهبردی
۲۵	فصل دوم: طراحی مقدماتی
۲۶	تعهد نسبت به فرایند مدیریت راهبردی
۲۷	شکل‌گیری کمیته طراحی راهبردی
۲۹	آماده ساختن کمیته و سازمان
۳۰	تعهد و الزام
۳۱	تعهد زمانی
۳۲	نقش هیئت مدیره
۳۵	فصل سوم: تحلیل SWOT
۳۵	ارزیابی زمینه‌ای
۳۷	ارزیابی داخلی (درونی)
۴۱	ارزیابی و تحلیل فرهنگی
۴۲	بررسی محیط بیرونی
۴۳	اولویت بندی SWOT
۴۶	تحلیل همکاری و روحیه همدلی
۴۹	نیروهای پیش روند (برنده)

۵۱	فصل چهارم: تدوین بیانی‌هی چشم‌انداز و ماموریت
۵۲	مفهوم سازی بیانی‌هی چشم‌انداز (دورنما)
۵۵	الهام بخشیدن چشم‌انداز ترسیم شده
۵۶	منابع چشم‌انداز ناقص (معیوب)
۵۹	مفهوم شناسی بیانی‌هی ماموریت
۶۴	پیوند دورنما و ماموریت با ارزش‌ها
۶۴	مفهوم شناسی بیانی‌هی فلسفی یا ارزشی
۶۶	بیانی‌هی ماموریتی بخش‌های فرعی سازمان

۶۷	فصل پنجم: شناسایی و اولویت‌بندی اهداف
۶۷	نکات کلیدی مرتبط با اهداف برجسته (Outlining Goals):

۷۱	فصل ششم: تجزیه و تحلیل فاصله (بین پیش‌بینی و واقعیت)
۷۲	مسدود کردن فاصله‌ی عدم در

۷۳	فصل هفتم: طراحی راهبردها
۷۴	ابعاد مهم راهبرد
۷۸	سطوح راهبرد
۸۰	چهار آزمون برای سنجش اثربخشی راهبرد

۸۳	فصل هشتم: تدوین اهداف قابل اندازه‌گیری
۸۶	نمونه‌هایی از اهداف فرعی خوب و ضعیف

۸۷	فصل نهم: تدوین طرح‌های آماده سازی (مقدماتی) پیش نویس
۸۸	طرح‌های عملیاتی
۸۸	طرح‌های کمیته‌ای، دپارتمانی و کاربردی
۹۰	توصیه‌هایی در طراحی طرح‌های عملیاتی

۹۳	فصل دهم: تدوین برنامه اقتضایی
۹۴	تدوین یک فرایند
۹۵	احتمالات مثبت و منفی
۹۶	سناریو سازی
۹۷	گام‌های تدوین سناریوهای برنامه‌های اقتضایی
۱۰۰	شکله راهبردی احتمالی

فصل یازدهم: اجرای برنامه راهبردی	۱۰۱
مدل پنج مرحله‌ای اثربخشی رهبری	۱۰۲
فصل دوازدهم: اجرای برنامه راهبردی: تناسب راهبرد- ساختار	۱۱۱
مفهوم شناسی ساختار سازمانی	۱۱۱
رویکردهای اقتضایی به طراحی سازمانی	۱۱۲
انواع ساختار سازمانی	۱۱۴
فصل سیزدهم: اجرای برنامه استراتژیک: راهبرد- فرهنگ	۱۲۳
مدل فرهنگ سازمانی	۱۲۵
اهمیت فرهنگ	۱۲۸
فصل چهاردهم: ارزیابی و پایش عملکرد	۱۳۳
ارزیابی عملکرد و بازنگرد	۱۳۳
کارکردهای کمی ارزیابی عملکرد	۱۳۵
فرایند ارزیابی عملکرد	۱۳۵
تمرین A: تدوین ارزیابی انتقادی از اثربخشی رهبری	۱۳۶
تمرین B: جمع‌آوری اطلاعات	۱۳۹
تمرین C: تشخیص ضعف‌های اجرایی	۱۴۰
تمرین D: گزارش اطلاعات	۱۴۰
تمرین E: ایجاد تنظیمات لازم	۱۴۱
فصل پانزدهم: چرخه شروع مجدد	۱۴۳
فصل شانزدهم: راهبرد و اخلاق	۱۴۵
نظام اخلاقی اسلام	۱۴۸
عدل و قسط	۱۴۹
امانت	۱۵۰
احسان	۱۵۰
مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی	۱۵۱

۱۵۵	فصل هفدهم: توکل یا اعتماد به خدا
۱۵۹	پیوست‌ها
۱۷۲	منابع

www.ketab.ir

پیشگفتار نویسنده

یک سازمان هرگز برنامه‌ریزی که منجر به شکست شود را طرح‌ریزی نمی‌کند؛ زیرا در برنامه‌ریزی دچار شکست می‌شود. امروزه، سازمانها و موسسات اسلامی زیادی را می‌توان نام برد که به خاطر عدم برنامه‌ریزی صحیح و یا برنامه‌ریزی‌های کوتاه مدت و نامنظم به اهداف مطلوب سازمان‌شان دست پیدا نکرده‌اند. اگر این سازمانها سیره (سبک زندگی) حضرت محمد(ص) را با دقت بررسی می‌کردند، پی می‌بردند که ایشان در طول زندگی‌شان مفهوم استراتژی را به درستی دریافته و مورد استفاده قرار می‌دادند. به عنوان یک دانش‌آموخته، محقق، و مشاور در امر راهبردی به مدت تقریباً دو دهه، شما رهبر مسلمان، عضو هیئت مدیره شرکت، یا فعال تجاری را مخاطب این کتاب می‌دانم. ان شاء الله این کتاب بتواند به شما کمک کند تا با تعمق در رفتار سازمانی خود با آینده‌نگری و ژرف‌نگری، تصمیم‌گیری و اقدام نمایید. فرایند اجرا و برنامه‌ریزی را بردی که در این کتاب توصیف شده را می‌توان در محیط‌های سازمان‌های اسلامی، چه انتفاعی و غیرانتفاعی، موسسات تجاری، مراکز اسلامی، یا مساجد استفاده کرد. این در حالی است که این کتاب به طور خاص معطوف به سازمانهای اسلامی است، یعنی هر سازمانی که توسط مصلحان بر طبق اصول اسلامی اداره می‌شود؛ همچنین مطالب این کتاب را برای کمک به مردم - خواهی مؤمن دیگر در جهت برنامه‌ریزی راهبردی به کار گرفته‌ام.

در اینجا از کمک‌های دکتر احمد سکر، رشدی سیدیقوبی (مدیر)، شاخص اسلامی داو جونز، رفیع الدین شیکوه (موسسه بین المللی اندیشه اسلامی) تشکر می‌کنم؛ همچنین از دکتر جمال بارزینجی (دبیر موسسه بین المللی اندیشه اسلامی) که صمیمانه به من مشاوره داد و مرا تشویق کرد که این پروژه را به اتمام برسانم و در موسسه بین المللی اندیشه اسلامی آقای جی ویلویی، ویراستار با سابقه من، به طور صبورانه‌ای کتاب حاضر را مطالعه کرد و آنرا به طور مو شکافانه و منتقدانه مورد ارزیابی قرار داد؛ همچنین از تمامی سازمان‌های اسلامی و موسسات تجاری از کشورها و قاره‌های مختلف که به اینجانب اجازه همکاری دادند تا مطالبی را که در طی تقریباً یک دهه جمع‌آوری کردم بازمینی کنم، تشکر می‌کنم. مخصوصاً جناب

منظور قوری (دبیر موسسات خیریه مسلمانان هندوستان)، دکتر فاروق خان (رئیس مرکز اسلامی لانگ آیلند)، و نهاد آواد (مدیر اجرایی شورای ارتباطات اسلامی آمریکا) که در برخی برنامه‌های موفق راهبردی با من همکاری کردند، به عنوان نمونه در این کتاب ذکر شده‌اند. در پایان، از همسر، نادیه، به خاطر صبر و شکیبایی و درک ویژه او از نیازهای من و تشویق مستمر او در تالیف کتاب تشکر می‌کنم.

در دوران نوجوانی وقتی که در منطقه روز هیل شهر ماوریتیس زندگی می‌کردم، دو دانشجویی که تمام زندگی خود را به مطالعه دین اسلام پرداخته بودند؛ یعنی دادا فاودر و دوستش باهای احمد آجیا با من در رابطه با نحوه درک اسلام و علم لایتناهی خداوند و منطق کامل او به بحث و گفتگو پرداختند. محب دورمانی و محمد سعد، الگوهای شخصی و دوستان من از آن زمان تا کنون من را به یاد می‌آورند تا خالق و نگهدارنده خود یعنی الله را خدمت کنم. بنده خود را مدیون همیشه آنها می‌دانم و این کتاب را به آنها تقدیم می‌کنم.